

STANISŁAW GROMADZKI

Uniwersytet Warszawski

KONGRES NIETZSCHEA SKI W NAUMBURGU Z OKAZJI 100-LECIA MIERCI FRYDERYKA NIETZSCHEGO

W dniach 19-27 sierpnia 2000 roku dzi ki wsparciu regionu Sachsen-Anhalt oraz Nietzsche-Gesellschaft e. V. odbyły si w Naumburgu obchody 100-lecia mierci Fryderyka Nietzschego. Zło yły si na Mi dzynarodowy Kongres Nietzschea ski „Zeitenwende-Wertewende” (24-27VIII) oraz uroczysto ci festiwalowe (19-27 VIII).

Wybór miejsca nie był przypadkowy. Nietzsche znalazł si po raz pierwszy w Naumburgu w roku 1850, kiedy jego matka Franziska przeprowadziła si tu z odległego o kilkadziesi t kilometrów Röcken po mierci m a wraz z dwojgiem swoich dzieci, Fryderykiem i El biet . Po dwóch przeprowadzkach osiadła ostatecznie w roku 1858 w domu przy Weingarten 18, gdzie obecnie znajduje si Nietzsche-Haus. W 1878 roku Franziska Nietzsche kupiła ten budynek i zamieszkiwała w nim do swojej mierci. Tam te na krótko siostra Nietzschego Elisabeth ulokowała pierwsze Nietzsche-Archiv. Sam Nietzsche chodził do szkoły w Naumburgu, zanim nie otrzymał miejsca w znanym internacie Schulpforte, gdzie w roku 1864 zdał matur . Los rzucał go po wiecie - jako studenta do Bonn i Lipska, a jako uczonego do Szwajcarii i Włoch. Mimo to wci wracał do Naumburga, by spotyka si z matk i siostr . Dotkni ty chorob na przełomie lat 1889/1890 znalazł si tu pod opiek matki, a po jej mierci (1897) siostry, która zabrała go do Weimaru. Zmarł tam 25 sierpnia 1900 roku.

Otwarcia uroczysto ci festiwalowych dokonał w dniu 19 VIII burmistrz miasta Naumburg Curt Becker na Marientor. W ich ramach miało miejsce kilka wa nych imprez kulturalnych, które pocz tkowo samodzielne, od 24 sierpnia, zacz ły przeplata si z Kongresem Nietzschea skim.

24 sierpnia zainicjowano w sali kongresowej Naumburger-Haus Kongres Nietzschea ski. Otwarcia dokonali: sekretarz stanu dr Richter (ministerstwo wyzna religijnych Landes Sachsen-Anhalt), burmistrz miasta Naumburg Curt Becker oraz przewodnicz ca Nietzsche-Gesellschaft e. V. Renate Reschke. W tym te dniu wyst pili główni referenci: Volker Gerhard (Berlin) z wykładem *Existenz und Humanität. Nietzsche nach hundert Jahren*, Herbert Schnädelbach (Berlin): *Nietzsche und die Metaphysik des 20. Jahrhunderts*, oraz Giuliano Campioni (Lecce): *Nietzsche und die französische Kultur*. Nast pnie przyznano dr Rüdigerowi Safranskiemu presti owe w tym rowodowisku wyró nienie: Friedrich-Nietzsche-Literaturpreis des Landes Sach-

sen-Anhalt. Wieczorem wyró niony wygłosił wykład *Friedrich Nietzsche Um sein Leben denken*. Kolejnego dnia kongresu, do około południa, kontynuowano wykłady głównych referentów. W tej cz ci uroczysto ci głos zabrali: Hennig Ottmann (Monachium) o idei polityki u Nietzschego, Johann Figl (Wiede) o religiach w czasach nowo ytnych, diagnozie Nietzschea skiej, jej problemach i perspektywach oraz Werner Stegmaier (Greifswald) o przesłaniu i znakach Nietzschego. Podobnie 26 sierpnia, kiedy z referatami wyst pili: Ernst Peter Fischer (Konstancja): „*Wir sind von Grund aus - ans Lügen gewöhnt*” - *Nietzsche und die Naturwissenschaften*, Gunter Gebauer (Berlin): „*Über sich selber hinaus schaffen*”. *Warten auf den Übermenschen* i Jacques Le Rider (Pary): *Vom Nutzen und Nachteil der Genealogie für die Gegenwartsdiagnose und für die Zukunftsprognose. - Nietzsche und die Kultur der Zukunft*. Najcieplej przyj ty został bodaj prof. Fischer z Konstancji, który, nie aspiruj c do roli znawcy Nietzschego, jako naukowiec starał si przewrotnie dowie , e cho Nietzsche nie posługiwał si w swych wywodach argumentami, to jednak swymi ideami zapłodnił wielu rzeczników nauk cisłych.

W dn. 25-26 sierpnia w Naumburg-Haus w o miu grupach roboczych, zorientowanych na okre lon tematyk , referaty wygłosili zarówno eksperci od Nietzschego, jak i bli ej zainteresowani fenomenem Nietzschego. Poruszano si w nast puj cych kr gach tematycznych: „100 lat recepcji Nietzschego”, „Kultura - religia - sztuka”, „ekofilozofia i filozofia ciała według Nietzschego”, „Nietzsche i psychologia”, „Fryderyk Nietzsche o polityce i historii”, „Fryderyk Nietzsche i nauka”, „Etyka u Fryderyka Nietzschego” oraz „Z genezy genealogia”. Po ród uczestników znalazły si m. in. takie znane nazwiska, jak Giorgio Penzo (Padwa), Dieter Bimbacher (Düsseldorf), Elisabeth Kuhn (Münchenstein) i in. Polsk czynnie reprezentowali w tej cz ci kongresu Karol Sauerland (*Ist der Übermensch androgyn? Zu Przybyszewskis Nietzsche-Rezeption*), Stanisław Gromadzki (*100 Jahre polnische Nietzsche-Rezeption*) oraz Marcin Miłkowski (*Freiheit als Ethik bei Nietzsche*).

Ostatniego dnia uroczysto ci (27 VIII) w ko cieie parafialnym w Röcken, rodzinnej wsi Nietzschego, Steffen Dietzsch (Berlin) wygłosił wykład *Nietzsche und Ariadne - Leben in Labyrinthen*, po czym Tjark Bauman (tenor) i Holger Kuhmann (fortepian) z Dortmundu wykonali wczesne kompozycje i pie ni Nietzschego. Nast pnie go cie udali si na obiad po egalny „u rodziny Nietzschego”, podczas którego mogli odda si tyle towarzyskiej, co zwi zanej z ich naukowymi zainteresowaniami pogaw dce.